

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

**SILEÄKARVAINEN
KETTUTERRIERI**

Sisällysluettelo

1	YHTEENVETO	3
2	RODUN TAUSTA	3
2.1	RODUN KEHITTYMINEN.....	3
2.2	RODUN HISTORIA SUOMESSA	4
3	JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
4	NYKYTILANNE	6
4.1	POPULAATION KOKO JA RAKENNE	6
4.1.1	<i>Rekisteröintimäärät</i>	6
4.1.2	<i>Populaatorakenne ja rekisteröinnit</i>	6
4.1.3	<i>Käytetyimmät jalostusurokset</i>	7
4.1.4	<i>Käytetyimmät jalostusnartut</i>	9
4.2	LUONNE JA KÄYTTÖMINAISUUDET	9
4.2.1	<i>Nykyinen käyttötarkoitus</i>	9
4.2.2	<i>Kettuterrierin metsästysominaisuudet</i>	10
4.2.3	<i>Käyttöominaisuuksien nykytilanne</i>	10
4.2.4	<i>Luonne</i>	11
4.3	TERVEYS.....	11
4.3.1	<i>Suomessa esiintyvät sairaudet</i>	11
4.3.2	<i>Muiden maiden terveystilanne</i>	13
4.3.3	<i>Kirjallisuudessa esiintyvät viat</i>	13
4.4	ULKOMUOTO	14
5	YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	15
6	JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT	15
6.1	VISIO	15
6.2	ROTUJÄRJESTÖN TAVOITTEET.....	15
6.3	ROTUJÄRJESTÖN STRATEGIA.....	16
6.4	UHAT JA MAHDOLLISUUDET	16
6.5	VARAUTUMINEN ONGELMIIN	18
6.6	TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N TOTEUTTAMISEKSI	18
7	TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA	19
8	LÄHTEET	19
9	LIITTEET	19

1 Yhteenveto

Sileäkarvainen kettuterrieri on peräisin Iso-Britanniasta ja ensimmäiset sileät tulivat Suomeen 1800-luvun lopussa. Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on pienriistan metsästys, lähinnä luolametsästys, mutta nykyään rotua käytetään monissa muissa harrastusmuodoissa. Rodun suosio on noussut huomattavasti 2000-luvulla ja sileäkarvaisten rekisteröintimäärät ovat ohittaneet karkeakarvaisten määrät. Populaation rakenne on parantunut suosion noususta huolimatta ja urosten jalostuskäyttö on ollut pääosin maltillista. Huolimatta rodun yleistymisestä seura- ja harrastuskoirana, sileäkarvainen soveltuu edelleen hyvin alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa. Rodun ulkomuodollinen taso on Suomessa suhteellisen hyvä ja parhaat koirat ovat kansainvälisestikin huipputasoa. Sileäkarvaista kettuterrieriä pidetään yleisesti terveenä rotuja, mutta virallisia terveystutkimuksia on tehty hyvin vähän eikä rodun todellisesta terveystilanteesta ole juurikaan tietoa.

Sileäkarvaisen kettuterrierin jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on kartoittaa rodun jalostuksellinen tilanne Suomessa, asettaa jalostukselliset tavoitteet sekä etsiä keinoja näihin tavoitteiden saavuttamiseksi. Käytännön tavoitteita ovat käyttöominaisuuksien säilyttäminen vähintään nykyisellä tasolla, rodun terveystilanteen tarkempi kartoittaminen sekä rodun suosion säilyttäminen.

Tämä jalostusentavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliiton ja sen jalostustieteellisen toimikunnan ohjeen mukaisesti. Ohjelma on käsitelty ja hyväksytty Suomen Kettuterrierit ry:n vuosikokouksessa 24.2.2008.

2 Rodun tausta

2.1 Rodun kehittyminen

Kuten muutkin terrierirodut, kettuterrieri on peräisin Englannista. Varhaisimmat merkinnät kettuterrierimäisistä koirista löytyvät Juliana Barnerin 1400-luvulla kirjoittamasta kirjasta, jossa hän kuvaa ”teroures”- nimisiä pieniä metsästyskoiria. Näitä oli kahta lajia, sileä- ja karkeakarvaisia. Vanhat asiakirjat kertovat näillä metsästetyn paljon jo 1500-luvulla. Vanhin tunnettu kuva terriereistä on peräisin 1700-luvulta. Se esittää valkoista sileäkarvaista koiraa, jolla on pitkä selkä ja huomattavan leveä pää.

Vaikka aateliset pitivätkin huolen siitä, että heidän oma terrierityyppinsä säilyi mahdollisimman puhtaana, pääpaino koirien kasvatuksessa oli metsästysominaisuuksissa. Terrierit jakaantuivat kuitenkin jo varhain kolmeen päätyyppiin, valkoisiin ”Old English” -terriereihin, mustaruskeisiin ”black and tan” -terriereihin sekä karkeakarvaisiin, suurikokoisiin Walesin seudulta kotoisin oleviin terriereihin. Pieniä terrierejä käytettiin etupäässä luolametsästyksessä sekä rotanpyydystyskilpailuissa. Pienten terriereiden tyyppi kehittyi vähitellen sekä ulkomuodoltaan että kyvyiltään muita paremmaksi ajamaan kettu ulos luolasta. Rotu saikin tästä metsästyksestä nimensä ja kettuterrieri saavutti ainutlaatuisen suosion ja levinneisyyden. Neljän valkeita ja kirjavia terrierejä jalostaneen kennelin, Groven, Oakleyn,

Quornin ja Beloivirin, voidaan sanoa laskeneen perustan nykyaikaiselle kettuterrierin jalostukselle.

Aluksi rodun karvanlaatujen välinen ero ei ollut niin selvä kuin nykyisin. Samassa pentueessa saattoi syntyä niin sileä- kuin karkeakarvaisiakin pentuja ja niitä voitiin käyttää jalostukseen turkinlaatua huomioimatta. Vasta 1920-luvulla rotukirja suljettiin, jonka jälkeen kumpaakin karvanlaatumuunnosta on jalostettu itsenäisinä rotuina. Jo ensimmäisessä Englannissa vuonna 1859 pidetyssä koiranäyttelyssä tiedetään esitetyn joitakin kettuterriereitä. Virallisesti rotuna kettuterrieri tunnustettiin kymmenen vuotta myöhemmin vuonna 1869. Vuonna 1876 perustettiin The Fox Terrier Club ja samana vuonna hyväksyttiin ensimmäinen rotumääritelmä. Aluksi sileäkarvaiset olivat suosituimpia kuin karkeat, joten niiden tyyppi saatiin nopeammin ulkomuodoltaan vakiintuneeksi.

2.2 Rodun historia Suomessa

Suomeen ensimmäiset sileäkarvaiset kettuterrierit tulivat vuosina 1889 ja 1890. Näistä tuonneista huomattavin oli uros Jack 217 I, omistaja rouva A. von Knorring. Kuten rodun kotimaassakin, sileäkarvainen tyyppi oli myös Suomessa aluksi vallitseva. Tosiasia on, että sileäkarvaiset olivat vuosisadan alussa aina ensimmäiseen maailmansotaan saakka laatuunsa ja lukumääräänsä nähden täysin ylivoimaisia. Esimerkiksi vuonna 1908 merkittiin rotukirjaan 84 sileäkarvaista, 48 urosta ja 36 narttua, kun taas karkeakarvaisia oli vain 24, 11 urosta ja 13 narttua. Sileäkarvainen sai kiittävä menestyksestään eräitä kasvattajia, jotka vaivojaan säästämättä uhrasivat hyvin paljon työtä ja ennen kaikkea varoja rodun hyväksi. Huomattavimmat sileäkarvaisen kasvattajat tänä aikana olivat kauppias K. G. Fazer, kennelnimi of Dickursbury, vuorineuvos Henry Hackman, kennelnimi Cake Walk, ja agronomi U. Hernberg, jonka kasvatit esiintyivät Harbour- ja Hardy-kennelnimillä. Hernberg aloitti jalostustyön vuonna 1904 kantakoirillaan, jotka olivat peräisin parhaista englantilaisista kenneleistä. Hän saavutti jalostustyössään erinomaisia tuloksia, ennen ensimmäistä maailmansotaa hänen kasvattinsa saivat huomattavia voittoja sekä Suomen että Venäjän näyttelyissä ja luolakokeissa.

Sileäkarvaisen kettuterrierin historiaan jäisi varmaan aukko, ellei mainittaisi tohtorinna Margit Töttermanin nimeä. Aloittaessaan kenneltyönsä vuonna 1917 Hernbergin kennelin Daisy Hardy:lla Tötterman otti vastuulleen edellisen vuosikymmenen traditiot. Hänen tarkan siitosvalintansa ja määrätietoisien työnsä ansiosta 50-luvun sileäkarvaisten taso oli maassamme korkeata luokkaa, josta osittain kunnia lankeaa hänen Englannista maahantuottamalleen urokselle Solus Chief:ille Chief'lle. Solus Chief oli kaunis ja käyttöominaisuuksiltaan erinomainen koira, joka harvinaisen suuressa määrin on periyttänyt hyviä ominaisuuksiaan jälkeläisiinsä. Käyttöominaisuuksien hyvää laatua 50-luvun kannassa voidaan pitää vuorineuvos Petter Forsströmin ansiona. Hänen ulkomailta tuottamansa urokset Solus Earl ja Jäger Doodle Dandy esiintyvät 50-luvun parhaiden sileäkarvaisten sukutauluissa. Vuorineuvos Forsström, maamme luolakoirametsästyksen ja kettuterrierijalostuksen Grand Old Man, pysyi vuosikymmeniä uskollisena kettuterrierin vaalijana.

3 Järjestöorganisaatio ja sen historia

Suomen Kettuterrierit ry perustettiin 11.01.1975. Perustuskirjan allekirjoittivat Marja Ulmanen ja Birger Stellberg. Ensimmäisen johtokunnan puheenjohtajana toimi Raimo Lietsala, varapuheenjohtajana Kari Johansson sekä sihteerinä ja rahastonhoitajana Jyrki Korpi. Muina jäseninä olivat Birger Stellberg, Erkki Tuominen, Paavo Peltola, Armas Vainionpää, Ritva-Liisa Torni ja Marja Ulmanen. Vuoden alussa jäsenmäärä oli 57, liikevaihto oli 500 mk. Samana vuonna ilmestyi myös ensimmäinen Kettuterrieri-lehti.

Vuonna 1976 yhdistykseen liittyi ensimmäinen jäsenyhdistys, Oulun Seudun Terrieriyhdistys. Samana vuonna oli ensimmäinen luolakoirien koulutusleiri Haukkulaaksossa, josta tuli jokavuotinen perinne. Vuosittainen kesäleiri onkin edelleen yhdistyksen tärkein neuvonta- ja koulutustilaisuus sekä yksi tärkeimmistä talous- ja toimintakohteista. Leireillä on ollut myös ulkomaisia osanottajia.

Vuonna 1977 Suomen Kettuterrieriyhdistys liittyi Suomen Terrieriklubiin sekä Uudenmaan Kennelpiiriin ja samalla myös Suomen Kennelliiton jäseneksi. Kunniajäseneksi kutsuttiin Gitta Ringwall, Heikki Suomus ja Hilpi Kytö, jotka olivat erityisen ansioituneita kettuterrierien kasvatuksessa.

Vuonna 1978 yhdistys sai oman viirin ja tunnuksen. Useita toimikuntia, mm. jalostus-, huvi- ja koetoimikunnat perustettiin. Vuoden kettuterrieri -kilpailu perustettiin ja lehti sai uuden painoasun. Jäseniä oli 123 ja leirille osallistui yli sata osallistujaa. Yhdistyksen säännöt uusittiin ja siitä tuli rotua harrastava yhdistys, jonka kotipaikaksi Kouvola.

1980-luvun alussa yhdistys eli nousun kautta, jäsenmäärä oli yli 400 ja toimintaa hajautettiin ympäri Suomea. Kettuterrieri-lehti sai oman toimituskunnan. Lehti ilmestyi neljä kertaa vuodessa ja alettiin julkaista myös jalostusnumeroa. 1980-luvun puolivälissä toimintasuunnitelmassa julkaistiin pyrkimys päästä rotujärjestöksi. Yhdistys kuului tuolloin jäsenenä Suomen Terrieriklubiin, joka rotujärjestönä edusti yhdistystä Suomen Kennelliiton organisaatiossa. Suomen Kennelliiton valtuusto hyväksyi yhdistyksen rotujärjestöanomuksen ja Suomen Kettuterrierit ry sai rotujärjestöoikeudet vuoden 1989 alusta lähtien.

31.12.2007 yhdistyksen jäsenmäärä oli 765, näistä varsinaisia jäseniä oli 618, perhejäseniä 43, ja nuorisojäseniä 31. Kunniajäseniä on 4 ja ainaisjäseniä 35. Toiminta kattaa koko maan.

Yhdistyksen hallitus koostuu puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, sihteeristä, rahastonhoitajasta, jäsensihteeristä sekä viidestä muusta jäsenestä.

Jalostuksesta, mm. jalostusneuvonnasta ja pentuvälityksestä, vastaa ensisijaisesti yhdistyksen hallituksen nimittämä jalostustoimikunta. Jalostustoimikuntaan kuuluu puheenjohtajan lisäksi noin 5 jäsentä. Jalostuksen tavoiteohjelman määräysten mukaisista toimenpiteistä päättää yhdistyksen hallitus.

4 Nykytilanne

4.1 Populaation koko ja rakenne

4.1.1 Rekisteröintimäärät

Vuoden 2007 lopussa sileäkarvaisia kettuterriereitä oli Kennelliiton aineistossa yhteensä 3 946; näistä vanhimmat olivat syntyneet 1920-luvulla.

Rodun vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat pysytelleet hieman yli sadan koiran lähes koko 1980- ja 1990-luvun. Muutamina vuosina on syntynyt noin 80 koiraa ja vastaavasti muutamina vuosina syntyneiden määrä on noussut yli 120 koiran. Rekisteröintimäärät lähtivät selvään nousuun 2000-luvun alussa ja ne ovat vakiintuneet noin 170-180 koiran suuruusluokkaan. Tuontikoiria on ollut viime vuosina tullut jonkin verran ja rodun piiriin on tullut useita uusia kasvattajia. Rotu on myös ollut positiivisesti esillä mm. mainoksissa ja tämä on varmasti vaikuttanut suosion nousuun.

4.1.2 Populaatorakenne ja rekisteröinnit

Vuosiyltteenvevo	2007	2006	2005	2004	2003
Pennut (kotimaiset)	175	179	224	146	170
tuonnit	8	11	7	6	1
Rekisteröinnit yht.	183	190	231	152	171
Pentueet	47	44	55	37	43
Pentuekoko	3,7	4,1	4,1	3,9	4
Kasvattajat	29	32	29	27	31
Urokset					
kaikki	36	30	36	23	25
kotimaiset	22	23	23	16	18
tuonnit	9	6	8	4	3
ulkomaiset	5	1	5	3	4
keskimäär. jalostuskäytön ikä	3v 5kk	3v 6kk	3v 8kk	4v 11kk	4v 3kk
Nartut					
kaikki	47	44	54	37	43
kotimaiset	41	41	48	33	40
tuonnit	6	3	6	4	3
keskimäär. jalostuskäytön ikä	4v 4kk	4v 2kk	3v 8kk	4v 11kk	4v 5kk
Isoisät	74	62	62	50	52
Isoäidit	80	74	75	59	55
Tehollinen populaatio, N _e	82	71	86	57	63
Sukusiitosprosentti	1,42 %	1,68 %	1,68 %	1,71 %	2,06 %

Populaation rakennetta kuvaavat yllä olevassa taulukossa sukusiitosprosentti ja tehollinen populaatiokoko. Tehollinen populaatiokoko arvioitiin kaavalla $N_e = 4N_m * N_f / (N_m + N_f)$. Kaavassa N_m ja N_f ovat vanhempina käytettävien urosten ja naaraiden lukumäärät. Tehollisen populaatiokoon tulisi ihanteellisesti olla 100–200 yksilön välillä ja alle 50 yksilön populaatiokoko merkitsee uhanalaista populaatiota. Sileäkarvaisten kettuterrierien tehollinen populaatiokoko on kasvanut ja sukusiitosprosentti laskenut tarkastelujaksolla.

Populaatorakenteen mahdollisen laajana säilymisen kannalta on tärkeää käyttää jalostukseen mahdollisimman monia eri sukuisia koiria. Koirien siitoskäytön pitäisi olla tasaista, eli yksittäisten urosten jälkeläismäärien pitäisi pysyä kohtuullisina.

4.1.3 Käytetyimmät jalostusurokset

Urosten jalostuskäyttöä on tarkasteltu 2, 4 ja 10 vuoden ajanjaksolla 20 käytetyimmän uroksen kohdalla. Uroksen jalostuskäyttöä pidetään liiallisena, mikäli sen pentujen osuus ylittää 5 % neljän vuoden aikana syntyneistä pennuista, tai 10 % kahden vuoden aikana syntyneistä pennuista.

Kahden ja neljän vuoden ajanjaksoja tarkasteltaessa huomataan, että vain muutamaa urosta on käytetty liiallisesti.

Käytetyimmät urokset 1998-2007		Tilastointiaikana				Yhteensä	
#	Uroksen nimi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja
1	TAMSAM RING SIDE GOSSIP	10	48	3,34 %	3 %	10	48
2	SAPELARS LANCELOT	10	42	2,93 %	6 %	13	45
3	VOLTAGE EL NINO	12	42	2,93 %	9 %	13	43
4	PETTUREPPU APE	10	37	2,58 %	12 %	10	37
5	FOXFIELD THAT'S MYRECORD	10	36	2,51 %	14 %	10	36
6	BODILS LUDVIG VAN B	7	36	2,51 %	17 %	8	37
7	KESSU	8	33	2,30 %	19 %	8	33
8	MORITZ V. WOLFSWINKEL	7	32	2,23 %	21 %	8	38
9	BADGERHILLS PUCKO	7	31	2,16 %	23 %	7	31
10	WOLFHEART SMOOTH OPERATOR	7	30	2,09 %	26 %	7	30
11	XERES DU BOIS DES MAITRES	7	29	2,02 %	28 %	7	29
12	GIVENS HOT-FORSE	6	26	1,81 %	29 %	6	26
13	KETTUNURIN KNOCK-OUT	6	24	1,67 %	31 %	6	24
14	VOLTAGE ARTHUR	6	23	1,60 %	33 %	7	24
15	WOLFHEART MORITZ	6	23	1,60 %	34 %	8	31
16	LAMARAS FANTASY BOY	6	23	1,60 %	36 %	6	23
17	ACCOLADE EBONY N IVORY	5	22	1,53 %	37 %	5	22
18	VIELFRASS EL CID	6	22	1,53 %	39 %	6	22
19	WOODBORNE EL TIEMPO	5	21	1,46 %	40 %	5	21
20	WOLFHEART WATCH OUT	6	21	1,46 %	42 %	6	21

Käytetyimmät urokset 2004-2007		Tilastointiaikana			Yhteensä		
#	Uroksen nimi	Pentueita	Pentuja	%-osuus kumulat.%	Pentueita	Pentuja	
1	TAMSAM RING SIDE GOSSIP	10	48	6,69 %	7 %	10	48
2	KESSU	8	33	4,60 %	11 %	8	33
3	BADGERHILLS PUCKO	7	31	4,32 %	16 %	7	31
4	GIVENS HOT-FORSE	6	26	3,62 %	19 %	6	26
5	FOXFIELD THAT'S MYRECORD	6	23	3,20 %	22 %	10	36
6	LAMARAS FANTASY BOY	6	23	3,20 %	26 %	6	23
7	VIELFRASS EL CID	6	22	3,06 %	29 %	6	22
8	KETTUNURIN KNOCK-OUT	5	19	2,65 %	31 %	6	24
9	MORTTI	6	18	2,51 %	34 %	6	18
10	OF WINDY-COTTAGE MYLORD	4	18	2,51 %	36 %	4	18
11	BAUTZ A.D. TEUFFELSMEUTE	4	17	2,37 %	39 %	4	17
12	STREAKHEAD INDY BENTON	3	13	1,81 %	41 %	4	14
13	GIVENS KING'S PEAK	3	13	1,81 %	42 %	3	13
14	SAPELARS LANCELOT	3	13	1,81 %	44 %	13	45
15	ONWARDS AMOR ARAMIS	2	13	1,81 %	46 %	2	13
16	IITAJAH DIN DEIVI	3	13	1,81 %	48 %	3	13
17	VOLTAGE GEORGE	3	12	1,67 %	49 %	4	19
18	FOXFIGHTER'S ZACK	3	12	1,67 %	51 %	3	12
19	WOLFHEART FANTASTIC BOY	3	12	1,67 %	53 %	3	12
20	FOXHILL THE AVENGER	2	12	1,67 %	54 %	2	12

Käytetyimmät urokset 2006-2007		Tilastointiaikana			Yhteensä		
#	Uroksen nimi	Pentueita	Pentuja	%-osuus kumulat.%	Pentueita	Pentuja	
1	KESSU	8	33	10,25 %	10 %	8	33
2	TAMSAM RING SIDE GOSSIP	8	32	9,94 %	20 %	10	48
3	GIVENS KING'S PEAK	3	13	4,04 %	24 %	3	13
4	WOLFHEART FANTASTIC BOY	3	12	3,73 %	28 %	3	12
5	BAUTZ A.D. TEUFFELSMEUTE	3	11	3,42 %	31 %	4	17
6	VELEKAPERÄN MORRIS	3	11	3,42 %	35 %	3	11
7	OF WINDY-COTTAGE MYLORD	2	10	3,11 %	38 %	4	18
8	FOXFIELD THAT'S MYRECORD	3	10	3,11 %	41 %	10	36
9	GIVENS HOT-FORSE	2	9	2,80 %	44 %	6	26
10	VIELFRASS KÖNY	2	8	2,48 %	46 %	2	8
11	TEXFORRIER HUMPTY DUMPTY	2	8	2,48 %	49 %	2	8
12	LAMARAS FANTASY BOY	2	7	2,17 %	51 %	6	23
13	WOLFHEART PLAYS HOOKY	2	7	2,17 %	53 %	2	7
14	SITIKKA	1	7	2,17 %	55 %	1	7
15	UKSNAFOX MELES MELES	1	7	2,17 %	57 %	1	7
16	HUGO	2	7	2,17 %	60 %	2	7
17	KETTUNURIN KNOCK-OUT	2	7	2,17 %	62 %	6	24
18	WENDRON PARTIZAN	1	6	1,86 %	64 %	1	6
19	VIELFRASS IVAN GROZNYJ	2	6	1,86 %	66 %	4	8
20	FOXFIGHTER'S ZACK	1	6	1,86 %	67 %	3	12

4.1.4 Käytetyimmät jalostusnartut

Käytetyimmät nartut 1998-2007		Tilastointiaikana		Yhteensä	
#	Nartun nimi	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	MIND-GAMES	5	26	5	26
2	OF WINDY-COTTAGE LOVESTORY	5	25	5	25
3	WOLFHEART BRASS BUTTON	5	25	5	25
4	KETTUNURIN GERINA	5	22	5	22
5	WOLFHEART WHAT NOW	5	21	5	21
6	PETTUREPPU AFRODITE	3	20	3	20
7	TEXFORRIER MOSCHINO	3	19	3	19
8	FOXFIGHTER'S ZITA	3	19	3	19
9	WOODBORNE JOLINAR	3	18	3	18
10	KETTUNURIN BONNIE	4	17	6	20
11	VIELFRASS SHANGRILA	3	17	3	17
12	WOODBORNE FOXMIRE	4	17	4	17
13	WAYWARD SPECIALIST	5	17	5	17
14	DEICTIC IBEX	3	16	3	16
15	WOLFHEART ECLIPSE	3	15	3	15
16	VOLTAGE GUARD	3	15	3	15
17	WOLFHEART CREAM CRACKER	3	14	3	14
18	VIELFRASS PETITE SIRAH	3	14	3	14
19	RONJA	2	14	2	14
20	BANNSIDE GOOD HEAVENS	3	13	3	13

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

4.2.1 Nykyinen käyttötarkoitus

Kettuterrieri on kehitetty metsästyskoiraksi, lähinnä ketun ja muiden pienpetojen luolametsästyksen. Kettuterrieriä soveltuu myös haavoittuneiden hirvieläinten jäljestämiseen, noutavaksi koiraksi linnustukseen, sekä riistaa esille ajavana koirana. Aktiivisen metsästyskäytön lisäksi kettuterrieri sopii harrastuskoiraksi monenlaisiin koemuotoihin. Eniten ”lähtöjä” kettuterriereillä on varmasti luolakoirien taipumuskokeissa (LUT), mutta niitä osallistuu myös tottelevaisuuskokeisiin (TOKO), agilityyn, metsästyskoirien jäljestyskokeisiin (MEJÄ), pelastuskoirakokeisiin ja vesiriistakokeisiin (VERI). Taipumuskokeissa käyttövalion arvon saavuttaneille kettuterriereille järjestetään luolakoirien metsästyskokeita (LUME). Suuri osa kettuterriereistä on kuitenkin nykyään seurakoirina.

Koekäynnit ja tulosjakauma 1998-2007 on esitetty seuraavalla sivulla.

Koekäynnit ja tulosjakauma 1998 – 2007

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
LUT-koekäynnit	64	61	50	49	62	60	42	59	67	89
LUT-kokeissa käyneitä	46	41	42	35	39	41	32	39	47	67
LUTA	8	5	6	5	4	11	6	5	5	9
LUTB	2	18	14	18	19	18	14	12	23	31
LUTC	17	23	18	10	23	21	16	24	20	19
LUTD	11	8	2	3	6	3	2	6	2	4
LUT-	6	7	7	8	7	5	3	9	11	19
LUT0	0	0	3	5	3	2	1	3	6	7
LUO1	8	5	8	9	10	10	6	6	7	19
LUME1	-	8	10	9	1	11	3	2	8	10
LUME0	-	1	1	0	0	0	0	1	3	2
LUME-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.2.2 Kettuterrierin metsästysominaisuudet

Metsästäjien siirtyessä yhä enemmän määrin kaupunkien asukkaiksi se on myös muuttanut vaatimuksia metsästyskoiran suhteen. Jos metsästäjä ei voi pitää kuin yhtä koira, sen pitäisi erittäin monipuolinen, jotta siitä olisi mahdollisimman paljon hyötyä erilaisissa metsästystilanteissa.

Kettuterrieri on alun perin jalostettu luolametsästyksen. Sen hyvä kaikkiin riistaeläimiin kohdistuva metsästysvietti on kuitenkin laajentanut sen metsästyskäyttöä monipuolisemmaksi. Luolametsästyksen lisäksi sitä käytetään menestyksekkäästi pienpetojen pysäyttämiseen maan päällä ja lintujen noutajana vedestä ja maalta. Kettuterrieri saattaa myös ajaa riistaa enemmän tai vähemmän haukkuen. Tyypiltään se on yleensä niin sanottu esille ajava koira, eli riistan seuraamismatka on lyhyt. Jotkut yksilöt seisontahaukkuvat esim. hirveä.

Kettuterrieri, jolla on hyvät luolametsästysominaisuudet, on terävä ja rohkea painostaja, joka pyrkii riistan lähituntumaan ja tarvittaessa pysäyttää sen. Työskentelytyylissä on yksilöllisiä eroja, kovaluontoinenkin kettuterrieri pystyy yleensä arvioimaan vastustajansa tason ja työskentelemään sen mukaisesti itseään vakavasti vahingoittamatta. Kettuterrierin kestävyys on hyvä ja kokenut koira pystyy työskentelemään tuntikausia. Kettuterrierin haukku on kuuluva ja riittävän tiheä ja sen pitäisi haukkua vain riistan lähituntumassa. Kettuterrieri on yleensä innokas hakemaan riistaa luolassa ja sen löytökyky on erinomainen.

4.2.3 Käyttöominaisuuksien nykytilanne

Karkeakarvaisen kettuterrierin rekisteröintien vähentyminen viime vuosituhaten loppupuolella kertonee karkeakarvaisen vahvan aseman perinteisenä luolakoirana heikentyneen Osaltaan suosion laskuun ovat vaikuttaneet suosiota saavuttaneet saman tyyppiset mutta turkiltaan helppohoitoisemmat luolakoirarodut. Karkeakarvaisen työläs turkinhoito on ollut varmasti yksi huomioon otettava kielteinen ominaisuus koira hankkivalle metsästäjälle. Vastaavana aikana sileäkarvaisen kettuterrierin rekisteröinnit ovat pysyneet tasaisena ja jopa nousseet 2000-luvun puolella. Tähän on osasyynä sileäkarvaisen lisääntynyt suosio myös luolametsästyksessä.

Nykypäivänä on karkea- ja sileäkarvaisen kettuterrierin suosio luolakoirana käytännön metsästyksessä karvanlaatuun katsomatta varmasti aika yhtäläinen. Kummallakin rodulla on pitkälti samat ongelmat käyttöominaisuuksien suhteen, mm. populaation metsästysominaisuuksien epätasaisuus sekä täysi tietämättömyys suuren osan käyttöominaisuuksista. Liian suuri koko on ongelma monelle, varsinkin uroksille. Tästä huolimatta voidaan todeta, että kettuterrierirotujen paras aines on kaikesta huolimatta luolakoirien huippua verrattaessa mihin tahansa muuhun rotuun.

4.2.4 Luonne

Rotumääritelmän mukaan sileäkarvainen kettuterrieri on luonteeltaan valpas, nopealiikkeinen, terävälmeinen ja aina valmis vastaamaan ärsykkeeseen. Lisäksi se on ystävällinen, avoin ja peloton. Tätä tukevat näyttelyarvosteluissa esiintyvät ulkomuototuomarien luonnearviot. Sileäkarvaisen kettuterrierin luonteeseen liittyy myös ongelmia. Huono stressinsietokyky ja ääniyliherkkyys eivät ole kasvattajien kokemusten mukaan mitenkään harvinaisia. Jonkin verran ilmenee myös ylivilkkautta ja sosiaalisuuden puutetta. Rodussa esiintyy myös liiallista pehmeyttä ja eroahdistusta. Kettuterrierin pitää olla valpas ja nopeasti reagoiva, mutta se ei saa olla hermostunut. Tämä on vaikea luonteenpiirteiden yhdistelmä, joka onnistuessaan tuottaa loistavan harrastuskoiran, mutta epäonnistuessaan tuottaa koiran, jolla saattaa olla sopeutumisvaikeuksia nyky-yhteiskunnassa. Ongelmien ilmeneminen kertoo osaltaan sen, että jalostukseen on käytetty koiria, joiden luonteissa on ei-toivottuja piirteitä.

Rotujärjestöllä on ollut aktiivista rescue-toimintaa viimeisten vuosien aikana. Syyt uuden kodin etsintään ovat moninaisia, eikä syiden joukosta nouse esille mitään yksittäistä ongelmaa. Lisäksi tapauksista ei voi päätellä onko vika koirassa vai omistajassa. Kettuterrieri ei sovellu jokaiselle ja se vaatii kunnon kasvatuksen, peruskoulutuksen ja kurin, jotta siitä kasvaa miellyttävä koira. Kasvattaja on tällaisissa tapauksissa avainasemassa, jotta uusi pennunomistaja saa realistisen kuvan rodun luonteesta ja koiran tarpeista. Tietoa luonteista kerätään jatkossa internetpohjaisella terveys- ja luonnekyselyllä.

4.3 Terveys

4.3.1 Suomessa esiintyvät sairaudet

PEVISA- ohjelman mukaisia rotukohtaisia määräyksiä koskien vanhempien terveystutkimustuloksia ei ole. Polvi- ja silmätarkastuksia voidaan kuitenkin pitää suositeltavina erityisesti runsaammin siitokseen käytettäville yksilöille.

Vuosina 1988-2007 tehdyt terveystutkimukset on esitetty seuraavalla sivulla.

1988-2007 tehdyt viralliset tutkimukset

Silmät		Polvet		Lonkat	
tutkittuja, kpl	sairaita, kpl	tutkittuja, kpl	sairaita, kpl	tutkittuja, kpl	sairaita, kpl
49	3	118	7	8	2
	vika/aste:kpl: MEM: 1 CA/CART: 1		vika/aste:kpl: PL unilat. 1: 6 PL unilat. 2: 1		vika/aste:kpl: C/D aste: 2

Lyhenne/selitys:

MEM: membrana pupillaris persistens = synnynnäinen iiriksen kehityshäiriö

CA/CART: Cilia aberranta / Trichiasis = ylimääräiset silmäripset

PL unilat. 1 = toispuoleinen patellaluksaatio, 1 aste

PL unilat. 2 = toispuoleinen patellaluksaatio, 2 aste

C/D aste = lievä tai kohtalainen lonkkaniveldysplasia

Suomen Kennelliiton tilastoja vikojen esiintymisestä ei voida rotutasolla pitää luotettavina, koska tutkittuja koiria on liian vähän. Lisäksi SKL:n tuloksia kaikkien rotujen osalta vääristää se, että virallisia tutkimuksia tehdään usein vain terveiksi oletetuille koirille sekä se, että toivottua huonompia tuloksia ei usein toimiteta Kennelliittoon saakka.

Vuonna 2005 yhdistyksen jalostustoimikunta toimeenpani terveysaiheisen kyselyn. Kysytyt viat oli valittu kirjallisuuden perusteella, ja ne olivat: purentavika, hammaspuutokset, linssiluksaatio, katarakta, glaukooma, toistuvat ihottumat, toistuvat korvatulehdukset, allergia, kuurous, sydänvika, ataksia, epilepsia tai muut kohtaukset, myastenia gravis, patellaluksaatio, Legg-Perthes, olkapään luksaatio, ruokatorven ahtauma, ruokatorven laajentuma, struuma, hypotyreoosi sekä avoin kohta muuta.

Kyselyyn osallistui 160 sileäkarvaista kettuterrieriä. Kyselyn perusteella yleisimmät ongelmat sileäkarvaisilla näyttäisivät olevan hammaspuutokset (11,3 %), purentaviat (3,8 %) ja patellaluksaatio (4,4 %). Otoskoon pienuuden takia tulokset eivät ole kovin luotettavia, esimerkiksi terveystarkastuksessa ei raportoitu yhtään ainoata Legg-perthes-tapausta, vaikka sitä tiedetään esiintyvän rodussa.

Patellaluksaation altistavana tekijänä rodulla voivat olla liian suorat takaraajat.

Patellaluksaation osalta kasvattajat ovat viime vuosina alkaneet yhä enemmän tutkituttaa koiriaan ja yhdistyksen tilaisuuksissa pyritäänkin järjestämään myös virallisia polvitarkastuksia tilanteen edelleen kartoittamiseksi.

Kirjallisuudessa rodun kohdalla usein mainittu ataksia lienee hyvin harvinainen, sillä siitä ei rodun nykyisillä kasvattajilla ole kokemusta. Joitakin maksashunttiin ja erilaisiin maksa- ja munuaisvikoihin sairastuneita sileäkarvaisia tiedetään, mutta ne lienevät hajatapauksia.

Myös joitakin kokonaan tai toispuoleisesti kuuroja sileäkarvaisia tiedetään syntyneen. Kuuroudella lienee yhteyttä valkoisen värin runsaaseen esiintymiseen. Kuurous tai alentunut kuulo voidaan luotettavasti todeta vain BAER-testillä.

Rodussa esiintyy myös keskimääräistä enemmän napatyriä, jotka tosin harvemmin vaativat leikkaushoitoa. Myös häntämutkia esiintyy melko runsaasti. Sileäkarvaisissa on esiintynyt niin Suomessa kuin muuallakin täysin epämuodostuneita, paksuuntuneita polviniveliä. Tilastoja napatyriä ja häntämutkien yleisyydestä tai tutkimustuloksia/tilastoja paksuuntuneiden polviniveliä yleisyydestä ei tiedetä olevan missään päin maailmaa.

Seuratakseen rodun tilannetta niin terveyden kuin luonteen osalta rotujärjestö kerää tietoa terveystilastoista ja luonnekyselyn muodossa.

4.3.2 Muiden maiden terveystilanne

Muista maista ei juuri ole saatavilla kettuterriereitä koskevaa tilastotietoa sairauksien osalta; edes rodun emämaan Iso-Britannian kettuterrieriyhdistys The Fox Terrier Club ei kerää lainkaan terveystilastoja.

4.3.3 Kirjallisuudessa esiintyvät viat

Kirjallisuuden ja perusteella rodussa ei näyttäisi olevan yhtään erittäin yleistä perinnöllistä vikaa tai sairautta. Tätä tukevat myös kasvattajien kokemukset. Sen sijaan vähemmän yleisiä tai harvinaisia, mutta kaikkien rotujen keskiarvoon verrattuna yleisemmin esiintyviä vikoja ja sairauksia on useita.

Seuraavassa on kooste kirjallisuudesta yleisimmin löytyvistä sairauksista:

Patellaluksaatio

Patellaluksaatioissa eli polvilumpion sijoiltaan menossa toinen tai molemmat polvilumppiot luksoituvat. Riippuen luksaation asteesta polvilumpio menee pois paikoiltaan joko normaalin liikunnan aikana ja/tai käsin polviniveltä manipuloidessa. Perinnöllinen patellaluksaatio on synnynnäinen vika. Sen oletetaan periytyvän resessiivisesti ja polygeenisesti eli väistyvästi useamman geenin välityksellä. Suora polvikulmaus altistaa patellaluksaatiolle. Patellaluksaatio voi olla joko toisessa tai molemmissa jaloissa ja luksaation vakavuus voi olla eriasteinen saman koiran polvissa.

Patellaluksaation vakavuutta arvioidaan Putnamin asteikolla 1-4. Ensimmäisen asteen patellaluksaatioissa koiran polvinivel on lähes normaali, eikä aiheuta koiralle mitään haittaa. Vakavammat patellaluksaatiot voivat aiheuttaa koiralle kipua ja liikkumisvaikeuksia ja ne voivat vaatia leikkaushoitoa. Patellaluksaatiosta kärsivä koira voi välttää painon laittamista kyseiselle jalalle, se voi ontua tai jättää askelia väliin.

Legg-Perthes

Legg-Perthes (Calvé-Perthes) on yleensä nuorten koirien (4-12 kk) reisiluun pään nekroosi (kuolioituminen), joka muistuttaa varsinkin oireiltaan suuremmilla roduilla esiintyvää lonkkavikaa, HD:ta. Yleensä Legg-Perthes on toispuoleinen. Kettuterriereillä periytymistapaa ei tunneta.

Epämuodostunut reisiluunpää voidaan poistaa leikkauksella, jolloin kivut myös lakkaavat. Leikkaustulokset ovat yleensä erittäin hyvät ja useimmat leikatut koirat pystyvät toivuttuaan leikkauksesta liikkumaan normaalisti.

Linssiluksaatio

Linssiluksaatio (silmän linssin irtoaminen ripustuksistaan) ei-traumaattisesti on erityisesti terrieriryhmän rotuihin keskittynyt vika, joka tulee useimmiten esiin vasta yli kolmivuotiaalla koirilla. Useimmiten molemmat linssit luksoituvat, joskin välissä voi kulua aikaa viikkoja tai kuukausia. Hoitamattomana linssiluksaatiosta seuraa yleensä sekundaarinen glaukooma (viherkaihi eli silmänpainetauti).

Katarakta

Katarakta eli linssin samentuminen aiheuttaa ainakin osittaisen sokeutumisen. Kettuterriereiden perinnöllinen katarakta on juveniilia, nuorilla ilmenevää, ja tulee siten yleensä esiin viimeistään nelivuotiaana. Kettuterriereillä periytymistapaa ei tunneta.

Ataksia

Ataksian aiheuttaa pikkuaivojen hypoplasia/degeneraatio (vajaakehitys/surkastuminen) ja/tai selkäytimen demyelinisaatio (myeliinikato). Taustalla on useitakin sairauksia, jotka aiheuttavat samanlaisia oireita. Sileäkarvaisilla kettuterriereillä pikkuaivojen surkastumisesta johtuvan ataksian on kokeellisilla parituksilla osoitettu olevan autosomaalisesti resessiivisesti periytyvä.

Epilepsia

Perinnöllinen epilepsia alkaa oireilla yleensä 1-3-vuotiailla. Useimmissa roduissa, joissa epilepsiaa on tutkittu, urosten on todettu sairastuvan noin 3-4 kertaa narttuja useammin. Periytymistapa on epäselvä. Vaikka sairauden on todettu esiintyvän perheittäin, on ympäristöllä ilmeisesti suuri vaikutus sen ilmenemiseen.

Atooppien ihottuma

Atopian allergeeneinä eli allergian aiheuttavina aineina voivat olla mm. erilaiset siitepölyt, huonepöly, pölypunkki ja sieni-itiöt. Voimakkaan kutina vuoksi koira kuitenkin raapii itseään ja aiheuttaa vaurioita iholleen, josta voi seurata sekundäärisesti tulehdus. Atopian allergeeni voidaan testata iho- tai verikokein. Atopian oireita helpottavana hoitona koiralle voidaan antaa kortisonia jaksoittain tai pitkäaikaisesti. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää siedätyshoitoa.

Edellä mainittujen sairauksien/vikojen lisäksi kirjallisuudesta löytyy myös mainintoja seuraavista sairauksista:

Distikaasi/trichiasis (silmäripsien väärinsijoittuminen), keuhkovaltimoläpän stenoosi (ahtauma), kilpirauhasviat (struuma ja kilpirauhasen vajaatoiminta), kuurous, myastenia gravis (lihaskheikkous), olkanivelen luksaatio, persistoiva (sikiökauden jälkeenkin säilyvä) aortan oikea kaari ja siitä seuraava ruokatorven ahtauma, progressiivinen retinan atrofia eli PRA (etenevä verkkokalvon rappeuma) ja von Willebrandin tauti (verenvuototauti).

4.4 Ulkomuoto

FCI on vahvistanut sileäkarvaisen rotumääritelmän 28.11.2003 ja viralliset suomennokset on hyväksytty Suomen Kennelliiton hallituksessa 25.09.2005. Rotumääritelmä on JTO:n liitteenä (liite 1).

Ulkomuotojalostuksessa painopisteenä on rotumääritelmän mukaisen tyyppin säilyttäminen. Tavoitteena ovat näin rotumääritelmän mukaiset mittasuhteet ja tasapainoinen, terve rakenne. Kettuterrieri on kokoonsa nähden voimakas ja ketterä, ei koskaan kömpelö eikä karkea.

Mittasuhteiltaan se on neliömäinen, ei korkea- eikä matalaraajainen. Raajat liikkuvat suoraan eteenpäin yhdensuuntaisina ja joustavat takaraajat aikaansaavat hyvän työnnön. Rodulle tyypillinen pitkä ja kapea pää ja tuikea ilme ovat tärkeitä. Kallon ja kuonon tulee olla yhtä pitkät ja niiden ylälinjat yhdensuuntaiset. Leikkaavan purennan pitää olla täydellinen, hampaiden suurikokoiset ja säännölliset ja leukojen voimakkaat. Koko määritellään niin, että koira on tarpeeksi pieni mahtuakseen ketunpesään, mutta tarpeeksi suuri pystyäkseen seuraamaan ratsain liikkuvaa metsästysseuruetta, kuten rodun alkuperämaassa on ollut tapana.

Suomen sileäkarvaisten kettuterrierin kanta on ulkomuodollisesti tällä hetkellä epätasainen. Ulkomuodollisesti parhaat yksilöt ovat aivan kansainvälistä huipputasoa. Ongelmana yleensä ottaen voidaan pitää kasvattajien erilaisia päämääriä. Osa kasvattajista keskittyy pelkästään metsästysominaisuuksien säilyttämiseen, jolloin ulkomuoto jää toissijaiseksi. Toisaalta taas näyttelyistä kiinnostuneet kasvattajat eivät testauta koiriensa käyttöominaisuuksia.

Yleisimmät ulkomuotovirheet ovat puutteellinen rotutyypipi, väärät mittasuhteet, eli matala- tai korkearaajaisuus. Samoin liiallinen hentous tai karheus, pitkärunkoisuus sekä puutteelliset etu- että takaraajojen kulmaukset. Rodussa esiintyy matalaa hännäkiinnitystä ja hännän sekä korvien asentovirheitä, joista suuret ja raskaat tai täysin pystyt korvat ovat suurin ongelma. Rodunomaisissa liikkeissä on puutteita johtuen erilaisista rakennevirheistä.

5 Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Edellinen jalostuksen tavoiteohjelma on vuodelta 1999. Se keskittyi pääosin rotumääritelmään, ja jalostuksen painopisteenä olikin rotutyypillisen ulkonäön säilyttäminen yhdessä käyttöominaisuuksien kanssa; nämä tavoitteet ovat pääosin täyttyneet. Terveystieteen suhteen tavoitteena oli terveiden koirien tuottaminen, mitään rajoitteita jalostuskäytön suhteen ei ole esitetty. Luonteen suhteen pyrittiin yhteiskuntakelpoisuuteen, mikä nykyään pääosin pitääkin paikkansa, joskin muutamat haitalliset luonteenpiirteet ovat nousseet viime vuosina useammin esille. Tällaisia ovat mm. huono stressinsietokyky, hermostuneisuus, ääniyliherkkyys, eroahdistus ja aggressiivisuus. Rodun suosio on noussut 2000-luvulla.

6 Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1 Visio

Sileäkarvaisen kettuterrierin tulee tulevaisuudessakin pystyä toimimaan sen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa rohkeana ja peräänantamattomana luolakoirona. Kettuterrierin odotetaan tulevaisuudessa myös kasvattavan suosiotaan harrastuskoirona, sillä rodun soveltuvuus eri lajeihin kuten jäljestykseen, vesiriistaan, agilityyhin ja TOKO:n on todettu hyväksi. Sama koira pystyy toimimaan metsästyksessä kuin myös monissa eri harrastusmuodoissa.

6.2 Rotujärjestön tavoitteet

Tavoitteena on tukea rodun hyvän terveydentilan, yhteiskuntakelpoisen ja mukautuvan luonteen sekä metsästysominaisuuksien ylläpitämistä ja jatkuvaa kehittämistä. Luola-, seura- ja

harrastuskoirarotujen suuri määrä on luonut entistä vaativamman ja kiristyvämmän kilpailutilanteen eri terrieriroitujen välille. Tässä kilpailutilanteessa rodun suosio pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla, mahdollisuuksien mukaan nostamaan vielä korkeammalle.

6.3 Rotujärjestön strategia

Terveyden jalostuksessa rotujärjestön tärkein tehtävä on kerätä ja analysoida luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa kotimaassa. Mahdollisuuksien mukaan hyväksi käytetään myös kansainvälistä tietoa, joskin sitä näyttäisi tieteellisiä julkaisuja lukuun ottamatta olevan kovin niukalti saatavalla. Rotujärjestön pitää myös aktiivisesti tiedottaa tutkimustuloksista kasvatustyön ohjaamiseksi sekä järjestää sekä kasvattajien että muiden rodunharrastajien neuvontaa ja koulutusta. Virallisten ja yhdistyksen järjestämien tutkimusten tulokset julkaistaan vuosikirjassa ja/tai yhdistyksen lehdessä.

Rodun terveydentilaa ja luonteiden kehitystä seurataan terveys- ja luonnekyselyillä, ja kasvattajia rohkaistaan teettämään virallisia terveystutkimuksia mahdollisimman laajasti. Tätä kautta virallisten terveystutkimusten määrää saataisiin nostettua ja todellista tietoa rodun terveystilanteesta kerättyä. Mahdollisuuksien mukaan yhdistys järjestää joukkotarkastuksia.

Ulkomuodon osalta keskeisintä on ulkomuototuomareiden koulutus sekä kasvattajien valistaminen sekä ja keskustelu rotumääritelmän tulkinnasta. Lisäksi yhdistys järjestää vuosittain erikoisnäyttelyn kesäleirin yhteydessä, jolloin osallistumiskynnys on mahdollisimman alhainen. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään myös näyttelykoulutusta ja epävirallisia open show -tyyppisiä katselmuksia eri puolilla Suomea. Kettuterriereiden näyttely- ja koetulokset julkaistaan vuosikirjassa. Näyttelyihin osallistumistiheyttä pitäisi saada nostettua. Tätä silmällä pitäen yhdistys järjestää trimmauskursseja eri puolilla Suomea.

Rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen ja tyypillisen luonteen säilyttämisessä ja kehittämisessä hyödynnetään jo olemassa olevaa koejärjestelmää. Yhdistys järjestää itse kokeita ja harjoituksia (LUT, VERI, MEJÄ jne.) sekä kannustaa jäseniään osallistumaan yhdistyksen omiin ja muiden järjestämiin kokeisiin, harjoituksiin ja luonnetesteihin. Lisäksi yhdistys harjoittaa tiedotustoimintaa sekä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Rotujärjestön ja innokkaiden harrastajien panostus eri lajeihin tulee toivottavasti tuomaan esille rodun mahdollisuudet todellisena monitoimikoirana. Tärkeitä kanavia rodun monipuolisten mahdollisuuksien esille tuomisessa ovat yhdistyksen julkaisema Kettuterrieri-lehti sekä yhdistyksen internetsivut.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Rodun vahvuuksia ja heikkouksia sekä uhkia ja mahdollisuuksia on esitetty SWOT-kaaviona. Kaavioiden sisällössä on huomioitu marraskuussa 2005 järjestetyn SKT ry:n kasvattajapäivän ryhmätöiden vastaukset.

Yksi todellinen uhka rodulle olisi taipumuskokeiden kieltäminen, joka vaikeuttaisi merkittävästi käyttökoirien jalostamista. Seurauksena olisi käyttökoirien eriytyminen muusta kannasta ja jalostusmateriaalin kapeneminen. LUME-koetta ei voida pitää taipumuskokeita

korvaavana, sillä siihen osallistuminen on monelle käytännön metsästystä harrastamattomalle erittäin hankalaa tai suorastaan mahdotonta.

SWOT-kaavio, sileäkarvainen kettuterrieri

<p>Vahvuudet</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> rekisteröintimäärät kasvussa riittävän laaja jalostuspohja tuonteja eri maista ja sukulinjoista aktiiviset uudet kasvattajat <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> normaalit synnytykset vähän perinnöllisiä sairauksia pitkä ikä <p>Ulkomuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> huipputason koirat erittäin korkealaatuisia <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> pitkä perinne käyttökoirana sopeutuva ja mukautuva peräänantamattomuus, sitkeys kyky palautua negatiivisista kokemuksista ”huumorintajuisuus” hyvä haku ja haukku (käyttöom.) paineensietokyky yhteistyökyky aktiivisuus monipuolisuus 	<p>Heikkoudet</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> rodun tunnettuus eriytyminen ->käyttö/näyttö <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> napatyvät häntämutkat <p>Ulkomuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> keskimääräinen taso ei riittävän hyvä koko suuri leveät etuosat liikkeet puutteelliset etu- ja takaosan kulmaukset ja niiden erot -> epätasapaino heikot kuono-osat ja purukalusto pitkä lanneosa, luisu lantio <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> ylivilkkaus, ylikierroksilla käyminen sosiaalisuuden puute, riittävyys toisten koirien kanssa arkuus, paukkuarkuus eroahdistus
<p>Mahdollisuudet</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> rotu on levinnyt laajalle maailmanlaajuisesti populaatiosta löytyy vähemmän suosittuja sukulinjoja <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> avoimuus tiedottaminen <p>Ulkomuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> näyttelykäynnit lisääntyneet paljon uusia harrastajia <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> parantuneet käyttöominaisuudet -> hyvännäköinen ja toimiva monipuolisuuden hyödyntäminen 	<p>Uhat</p> <p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> muut rodut vievät ostajia markkinoiden kyllästyminen yleinen negatiivinen suhtautuminen metsästyksen ja turkisten käyttöön <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> salailu tietämättömyys <p>Ulkomuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> arvosteluskaalaa ei käytetä tarpeeksi tiukasti tuomareiden erilaiset kauneusihanteet kasvattajien erilaiset tavoitteet henkilöistiriidat kasvattajien mahdollisesti puutteelliset tiedot <p>Luonne ja käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> käyttöominaisuuksien heikentyminen hermostuneisuuden lisääntyminen pehmeys koirien päätyminen sopimattomille omistajille

6.5 Varautuminen ongelmiin

Seuraavassa kaaviossa on esitetty varautumista erilaisiin ongelmiin. Sisältö on pääosin SKT:n kasvattajapäivän 2005 ryhmätöissä esiin tullut kasvattajien näkemys ongelmista ja niiden ratkaisuksista.

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Ei markkinoita	Vanhat ennakkoluulot	Rodun positiivisten ominaisuuksien esilletuonti Käyttöominaisuuksien säilyttäminen	Koulutus Kasvattajien ohjeet Lisätään rodun tunnettavuutta	Populaatio pienenee edelleen merkittävästi
Epärodunomaiset piirteet	Väärät jalostusvalinnat, väärin piirteiden ihannointi, tietämättömyys	Rotujärjestön toiminta: JTO ja rotumääritelmän tulkintaohje	Tiedonkeruu ja tiedottaminen Koulutus	Rotu ei vastaa rotumääritelmää
Koon kasvu		Tiedonkeruu, mittauksia rotujärjestön tilaisuuksissa	Liian suurten koirien jalostuskäyttöä vältetään	Rotu ei enää sovi metsästyskäyttöön
Dominoivuus, aggressiivisuus eroahdistus	Väärä koira väärällä omistajalla Väärät jalostusvalinnat	Tiedottaminen	Sopivien pennunostajien valinta Kasvattajan vastuu	Rodun suosion lasku ja siitä seuraava populaation pieneneminen
Sairauksien lisääntyminen	Tietämättömyys Terveysteen ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota jalostuksessa	Tiedottaminen Terveystutkimukset Kriteerit jalostuskoirille	Jalostukseen käytettävien koirien tutkiminen Tiedottaminen	Käyttö- ja harrastuskoirana toimiminen vaikeutuu Suosion lasku

6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

Tiedonjako toteutetaan julkaisemalla vuosittain vuosikirjaa. Lisäksi koe- ja näyttelytulokset julkaistaan yhdistyksen keskustelufoorumilla. Lisäksi Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saa kattavasti ajantasaista tietoa rodusta. Jalostustoimikunta pyrkii julkaisemaan jalostusaiheisia artikkeleita Kettuterrieri-lehdessä.

Koulutusta järjestetään vuosittaisella kesäleirillä. Lisäksi pyritään järjestämään vuosittain ainakin yksi koulutus- ja keskustelutilaisuus jäsenistölle ja kasvattajille.

Tuomarikoulutuksia, kokeita ja harjoituksia järjestetään mahdollisuuksien/tarpeen mukaan, samoin jalostustarkastuksia.

Terveyskysely pyritään jatkossa toteuttamaan jatkuvana terveys- ja luonnekyselynä internetissä. Kasvattajien ja muun jäsenistön käyttöön laaditaan rotumääritelmän tulkintaohje.

7 Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Tavoiteohjelman käytännön toimenpiteiden (koulutukset yms.) toteutumista seurataan vuosittain yhdistyksen, ja erityisesti jalostustoimikunnan toimintakertomuksissa.

Seuraavan terveystarkastuksen ja populaation tunnuslukujen laskennan yhteydessä arvioidaan terveystilanteen ja populaation rakenteen kehittymistä.

JTON voimassaolon päättyessä yhdistys, sen jalostustoimikunta, kasvattajat ja muut jäsenet sekä rotuun erikoistuneet ulkomuototuomarit, mahdollisuuksien mukaan myös koetuomarit (ainakin taipumuskokeiden tuomarit), arvioivat JTON toteutumista keskustelutilaisuudessa.

8 Lähteet

Krohne, Sheryl. Inherited Cataracts in Dogs, Part B. ACVO Genetics Committee / CERF.
<http://www.vmdb.org/cerf.html>

Robinson, R. **1990**. Genetics for dog breeders. Pergamon Press, Oxford, UK.

Willis, M.B. **1989**. Genetics of the Dog. Witherby, Lontoo, UK.

Inherited diseases in dogs -Database in Cambridge University, Cambridge, UK.
<http://server.vet.cam.ac.uk:591/index.html>

Alice Crook, A.; Hill, B.; Dawson, S. (project authors). Canine Inherited Disorders Database-Database of Sir James Dunn Animal Welfare Centre at the Atlantic Veterinary College, University of Prince Edward Island, and the Canadian Veterinary Medical Association.
<http://www.upei.ca/%7Ecidd/intro.htm>

Online Mendelian Inheritance in Animals (OMIA) –Database compiled by F.W. Nicholas, Reprogen, Faculty of Veterinary Science, University of Sydney, Australia.
<http://www.angis.org.au/Databases/BIRX/omia/>

9 Liitteet

Liite 1: Sileäkarvaisen kettuterrierin rotumääritelmä

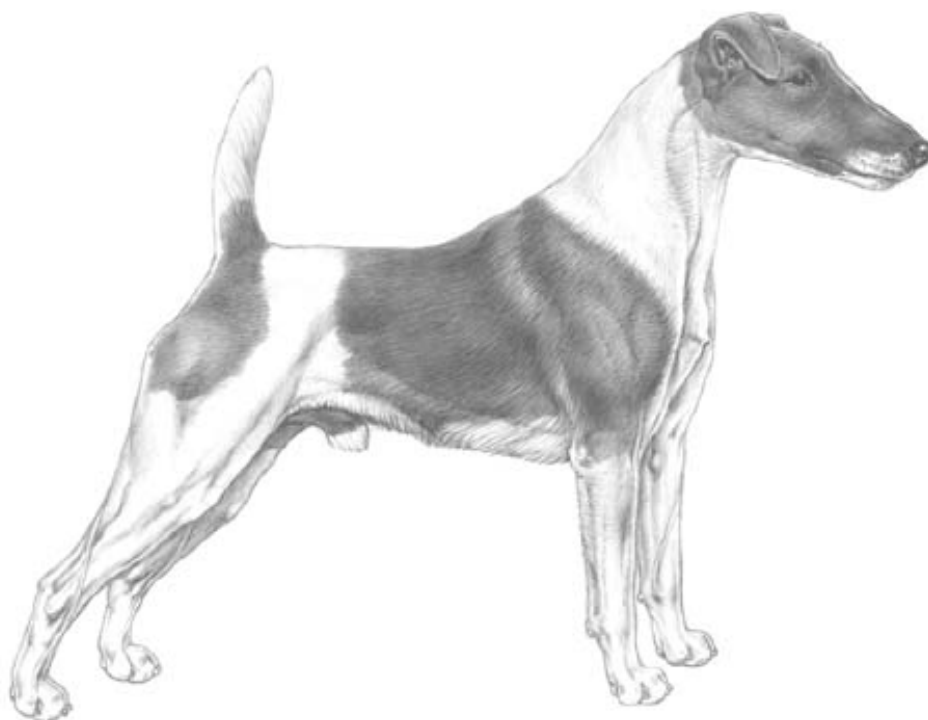
Ryhmä: 3

FCI:n numero: 12
Hyväksytty: FCI 28.11.2003
SKL-FKK 25.9.2005

Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry

SILEÄKARVAINEN KETTUTERRIERI
(SMOOTH FOX TERRIER)
Alkuperämaa: Iso-Britannia

1/3

M. DAVIDSON

Pohjoismainen Kennelunioni
Dansk Kennel Klub
Hundaréktarfélag Islands
Norsk Kennel Klub
Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben
Svenska Kennelklubben

KÄYTTÖTARKOITUS: Terrieri.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 3 terrierit, alaryhmä 1 suuret ja keskikokoiset terrierit; käyttökoetulos vapaaehtoinen.

YLEISVAIKUTELMA: Toimielias ja eloisa, pieneen kokoon nähden voimakas ja vahvaluinen, ei koskaan kömpelö eikä karkea, ei korkea- eikä matalaraajainen. Seisoo maatapeittävästi kuten hyvärakenteinen ja lyhytselkäinen hunter-metsästysratsu.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Valpas, nopealiikkeinen ja terävälmeinen, aina valmis vastaamaan ärsykkeeseen. Ystävällinen, avoin ja peloton.

PÄÄ

KALLO-OSA: Tasainen ja kohtalaisen kapea, kapenee vähitellen silmiä kohti.

OTSAPENGER: Vähäinen.

KIRSU: Musta.

KUONO-OSA: Leuat ovat voimakkaat ja lihaksikkaat. Kuonon tyven tulee olla silmien alapuolelta täyteläinen, kuitenkin siten meislautunut, ettei kuono vaikuta suoraviivaiselta kiilalta.

LEUAT / HAMPAAT / PURENTA: Vahvat leuat. Täydellinen, säännöllinen ja täysihampainen leikkaava purenta ts. yläleuan hampaat koskettavat tiiviisti alaleuan hampaiden etupintaa. Hampaat ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden.

POSKET: Eivät koskaan ulkonevat.

SILMÄT: Tummat, pienet, melko syvällä sijaitsevat ja mahdollisimman pyöreät. Katse on tarkkaavainen ja älykäs.

KORVAT: Pienet, V:n muotoiset ja eteenpäin kohti poskia taittavat, eivät pään sivuilla riippuvat. Korvan taite on kallon tasoa ylempänä. Korvalehdet ovat kohtuullisen paksut.

KAULA: Kuiva ja lihaksikas, ei löysää kaulanahkaa, kohtalaisen pitkä ja vähitellen lapoja kohti levenevä.

RUNKO

SÄKÄ: Korkea ja kauniisti ylälinjaan liittyvä.

SELKÄ: Lyhyt, suora, vahva ja kiinteä.

LANNE: Voimakas, vain aavistuksen kaareutunut.

RINTAKEHÄ: Syvä, ei leveä. Ensimmäiset kylkiluut ovat kohtuullisen kaareutuneet, taaemmat pitkät.

HÄNTÄ: Yleensä typistetty. (Huom. Suomessa typistyskielto.)

Typistetty: Melko ylös kiinnittynyt ja vahva, asennoltaan iloisesti pystyssä, mutta ei selälle painuva eikä kiertyvä.

Typistämätön: Melko ylös kiinnittynyt ja vahva, asennoiltaan iloisesti pystyssä, mutta ei selälle painuva; mahdollisimman suora ja kohtalaisen pitkä antaen tasapainoisen vaikutelman.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat joka suunnalta katsottuna suorat. Ranne erottuu vain hieman tai ei lainkaan. Luuston tulee olla kauttaaltaan vahva.

LAVAT: Pitkät, viistot ja taakse sijoittuneet. Olkanivelet ovat vain hieman havaittavissa.

KÄPÄLÄT: Pienet, pyöreät ja tiiviit, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset. Päkiät ovat lujat ja vahvat, varpaat kohtalaisen kaarevat.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat vahvat ja lihaksikkaat, eivät rungon alla eivätkä ylikulmautuneet.

REIDET: Pitkät ja voimakkaat.

POLVET: Hyvin kulmautuneet.

KINTEREET: Matalat.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Raajat liikkuvat suorina ja yhdensuuntaisina eteenpäin. Kyynärpäät liikkuvat rungonsuuntaisina ja vapaasti. Polvet eivät kierry sisään eivätkä ulos, kintereet eivät ole lähellä toisiaan. Hyvin joustavien takaraajojen ansiosta hyvä työntö.

KARVAPEITE

KARVA: Suoraa, pinnanmyötäistä, sileää, kovaa, tiheää ja runsasta. Vatsa ja reisien sisäpuolet eivät ole karvattomat.

VÄRI: Valkoisen värin tulisi olla vallitseva, väri voi olla yksivärinen valkoinen tai valkoinen mustin, mustin ja parkinruskein (tan) tai parkinruskein merkein. Juovikkaat, punaiset tai maksanruskeat merkit ovat vakavia virheitä.

PAINO: Urokset 7,3 - 8,2 kg ja nartut 6,8 - 7,7 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellämämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.